

Justitiedepartementet

Yttrande över Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)

Nacka kommun anför följande synpunkter över betänkandet *Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)*.

Huvudmannen i fokus

Nacka kommun tillstyrker förslaget att huvudmannen ska få en starkare ställning på så sätt att ställföreträdarna i högre grad ska beakta huvudmannens vilja eller förmodade inställning när uppdraget utförs. Nacka kommun ser dock att det behöver förtydligas hur den enskildes förmodade vilja ska tolkas i de fall där hen inte själv kan ge uttryck för detsamma.

Nacka kommun tillstyrker även förslaget att ett godmanskap ska upphöra om huvudmannen inte längre samtycker. Godmanskap är en ingripande åtgärd som dessutom bygger på den enskildes samtycke. Samtycket bör dock inte avse frågan om den specifika ställföreträdaren. Lagstiftningen bör i det här avseendet förtydligas för att undvika olika tolkningar.

Vidare delar Nacka kommun utredningens bedömning om att det är angeläget att ställföreträdare och huvudmän omfattas av ett försäkringsskydd. Det är också positivt att utredningen föreslår att den nya myndighet som föreslås, genom dialog med kommunerna och försäkringsbranschen, tillsammans ska utarbeta nya försäkringslösningar som i dagsläget inte finns att tillgå på marknaden.

Huvudmannens och anhörigas insyn i ställföreträdarens verksamhet

Nacka kommun tillstyrker förslaget att gode män och förvaltare samt förordnade förmyndare i de fall där barnet fyllt 16 år ska hålla huvudmannen informerad om uppdraget, om det inte finns särskilda skäl mot det. På samma sätt är det positivt att överförmyndaren efter varje genomförd granskning av ställföreträdarens verksamhet ska underrätta

huvudmannen om att granskningen har genomförts och om resultatet av den. Nacka kommun bedömer dock att det är oklart hur långtgående underrättelseskyldigheten är.

Skyddet för känsliga uppgifter om huvudmannen

Nacka kommun tillstyrker förslaget om att det ska finnas en möjlighet att, om det föreligger särskilda skäl, begränsa huvudmannens makes, sambos och närmaste släktingars insyn i de handlingar som finns hos överförmyndaren rörande ställföreträdarskapet. Det bör tydliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet att bestämmelsen kan omfatta inte bara huvudmannens utan även ställföreträdarens enskilda intressen.

Professionella ställföreträdare

Nacka kommun ser också ett behov av så kallade professionella ställföreträdare. Som anges i utredningen kan det föreligga svårigheter att hitta lämpliga lekmän för de svåra och komplexa uppdragen. Dessa uppdrag lämpar sig inte för det ideella inslaget då dessa både är tidskrävande och kräver stor erfarenhet av olika problemsituationer för att kunna utföras till det bästa för den enskilde. Uppdraget bör dock övergå till en lekman när det inte längre bedöms föreligga behov av en professionell ställföreträdare.

Ett nationellt ställföreträdarregister

Det är angeläget med ett nationellt ställföreträdarregister, särskilt då detta kan bidra till genomförandet av digitala lösningar för såväl huvudmän och ställföreträdare som för myndigheter. Nacka kommun vill i det här sammanhanget poängtera vikten av att de digitala svårigheterna hanteras och att ställföreträdarna därigenom ges goda förutsättningar att utföra sitt uppdrag.

En ökad beslutanderätt för överförmyndaren

Nacka kommun tillstyrker förslaget om att överförmyndaren ska besluta i ärenden om godmanskap som i dag prövas av domstol. Det kan konstateras att domstolarnas handläggningstid inte sällan är lång och istället för att avvakta domstolens föreläggande om utredning av överförmyndaren samt den slutliga domen från domstolen, så kan överförmyndaren under en betydligt kortare tidsperiod utreda situationen och hjälpa den enskilde till rätt stöd.

Överförmyndarnämnd som obligatorisk organisationsform och krav på ledamöter

Nacka kommun avstyrker utredningens förslag att avskaffa möjligheten för kommunerna att välja en överförmyndare och att det således skulle bli obligatoriskt med att ha en överförmyndarnämnd. Förslaget påverkar kommunernas självbestämmande och Nacka kommun ser inte att utredningen har presenterat tillräckliga skäl för att inskränka kommunernas organisationsfrihet.

Nacka kommun avstyrker även att särskilda krav ska uppställas i lagtexten som ett valbarhetskriterium för just detta förtroendeuppdrag. Detta förslag bedöms strida mot den fria nomineringsrätten och det kommunalrättsliga överprövningssystemet. I sammanhanget

ska det lyftas att samtliga nämnder ansvarar för områden som kräver kunskap i specifika lagstiftningar och det är praxis för kommuner att ge de förtroendevalda den utbildning som behövs i varje nämnd. Det bedöms därför inte heller föreligga någon grund för att att ledamöter i överförmyndarnämnd ska undergå en viss av staten detaljstyrd utbildning.

Slutligen kan det konstateras att överförmyndarna enligt förslaget ska få många nya uppgifter, men att finansieringen och beräkningarna enligt utredningen brister. Nacka kommun bedömer att det i utredningen saknas kompensation till kommunerna för de ökade kraven och det nya uppdraget. Kommunerna ska enligt finansieringsprincipen kompenseras fullt ut för det nya ansvar som åläggs överförmyndarna.

Namn
Ordförande
XX-nämnden

Namn
xx direktör
XX-nämnden